

**Česká školní inspekce
Jihočeský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIC-742/16-C

Název právnické osoby vykonávající činnost školy a školského zařízení	Výchovný ústav, středisko výchovné péče a střední škola Jindřichův Hradec
Sídlo	Gymnazijní 118, 377 01 Jindřichův Hradec
E-mail právnické osoby	vum.jh@tiscali.cz
IČ	60816911
Identifikátor	600028151
Právní forma	Příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Pavel Vítkovský
Zřizovatel	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
Místo inspekční činnosti	Gymnazijní 118, 377 01 Jindřichův Hradec
Termín inspekční činnosti	28. 11. – 30. 11. 2016

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání podle § 174 odst. 2 písm. a) až c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a podle zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a souvisejících a prováděcích právních předpisů.

Charakteristika

Príspevková organizace (ďalej „školské zariadenie“) vykonáva činnosť výchovného ústavu (ďalej „VÚ“), strediska výchovnej starostlivosti, strednej školy (ďalej „SŠ“) a školskej jedálne.

Nejvyšší povolený počet detí vo VÚ je 36, vo SŠ 48 žiakov. Výchovne vzdelávacia činnosť prebieha vo VÚ v päť rodinných skupinách, z ktorých dve sú určené pre dievčatá s ochrannou výchovou alebo dievčatá vyžadujúce zvýšenú starostlivosť. K dátumu inspekčnej činnosti bol evidenčný stav v zariadení celkom 18 dievčat.

Stredná škola poskytuje vzdelávanie pre deti umiestnené v zariadení, zaisťuje výuku dvoletého odboru stredného vzdelania s výučným listom Provozná služba zakončeného záverečnou skúškou. Keďže dni inspekcie navštívilo školu 13 žiakov.

Stredisko výchovnej starostlivosti je ambulantné a poskytuje odbornú etopedickú a psychologickú službu deťom, u ktorých došlo k prejavom porúch správania.

Hodnotenie podmienok vzdelávania

Ředitel školského zariadenia pri plánovaní a realizácii výchovne vzdelávacích činností vychádza z koncepcie školského zariadenia, jej jednotlivé ciele sú obsiahnuté vo školských vzdelávacích programoch výchovného ústavu, strediska výchovnej starostlivosti a strednej školy. Na školské vzdelávacie programy navazuje ročný plán výchovne vzdelávacích činností, ktorý obsahuje podmienky pre dosiahnutie cieľov, ktoré sú rozpracované do týždenných programov výchovne vzdelávacích činností, kde sú stanovené konkrétne kroky na realizáciu jednotlivých výchovne vzdelávacích oblastí. Vedenie školského zariadenia o koncepcii komunikuje so zamestnancami, ktorí sú s koncepcionálnymi cieľmi v súlade. Ředitel časť svojich kompetencií delegoval na ďalšie vedúce zamestnancov, napríklad na zástupkyňu pre školu a zástupcu pre VÚ. Systém kontroly je funkčný, kvalita výchovne vzdelávacieho procesu je vedením pravidelne monitorovaná a sú prijímané konkrétne opatrenia.

Personálne podmienky školského zariadenia sú veľmi dobré. Pedagogický zbor je plne odborné kvalifikovaný a dlhodobé stabilný. Výuku vo SŠ zaisťujú tri učiteľov (včetně zástupkyne pre SŠ), vo VÚ pôsobí 26 vychovateľov (včetně ředitele a zástupce pro VÚ), sedm asistentů pedagoga, 9 asistentů pedagoga pro noční provoz, jeden etoped a jedna psychologička. V nově zřízeném středisku výchovné péče působí speciální pedagog a psychologička. Všichni pedagogové splňují požadavek psychické způsobilosti, všichni zaměstnanci pak předpoklad bezúhonnosti. V rámci dalšího vzdelávání pedagogických pracovníků se pedagogové účastní plánovaných vzdelávacích akcí zaměřených hlavně na rozšiřování odborných dovedností a též se vzdelávají v rámci samostudia. Učitelé se aktivně a systematicky profesně rozvíjejí vzhledem k cílům uvedeným ve školských vzdelávacích programoch a možnostem a potrebám žiakov.

Školské zariadenie má s výjimkou chýbajúcich samostatných priestorov pre výuku praní a žehlenia prádla a odevu dobré materiálne predpoklady pre vzdelávanie dle požadavkov príslušných školských vzdelávacích programov. Škola má k dispozícii dve kmenové učebny, počítačovú učebnu, dve odborné učebny poskytujúce zázemie odbornému výcviku – samostatnú učebnu pre výuku šití a učebnu pre výuku varenia, ve ktorej vzhľadom k omezeným priestorovým možnostem prebieha i výuka ďalších odborných predmetov. Škola využíva i ďalšie priestory zariadenia. Priestory jednotlivých výchovných skupín majú charakter bytu, ktorý sa skladá z haly, troch lôžnic, šatny (s možnosťou uzamknúť si svoje osobné veci), kuchynského koutu, skladu a hygienického zariadenia. V oddelení pre dievčatá vyžadujúce zvýšenú individuálnu starostlivosť sú štyri izby s možnosťou samostatného pobytu, zabezpečené proti poškodeniu a vybavené

bezpečnostními prvky. Dívky se podílejí na úpravě a výzdobě interiéru svých ubytovacích jednotek i společných prostor.

Celodenní stravování, včetně nápojů v rámci dodržení pitného režimu, dětem zajišťuje školní jídelna. Školské zařízení vytváří příznivé podmínky fyzické i psychické bezpečnosti dětem, zaměstnancům a ostatním oprávněným osobám. Zainteresovaní byli prokazatelně poučeni o dodržování zásad bezpečnosti a ochrany zdraví. Poradenské služby v oblasti prevence rizikového chování poskytuje školní poradenské pracoviště, ve kterém působí školní metodik prevence, výchovný poradce, etoped a psycholog.

Organizace při svém hospodaření v posledních dvou hodnocených letech hradila své výdaje z 97 % z dotací ze státního rozpočtu poskytnutých na přímé výdaje na vzdělávání a na rozvojové programy MŠMT. Tyto zdroje doplňují příspěvky na úhradu péče, příjmy za stravné a účelově určené sponzorské dary. Do financování byly zapojeny také finanční fondy, z fondu reprodukce majetku byly v roce 2015 pořízeny dva automobily a bezpečnostní systém. Organizace hospodařila se ziskem, jenž se stal zdrojem tvorby rezervního fondu. Disponibilní finanční zdroje zařízení jsou dostačující pro realizaci školních vzdělávacích programů a úhradu nezbytných provozních výdajů.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Škola organizuje teoretické a praktické vyučování s ohledem na zaměření oboru a prostorové a materiální podmínky zařízení. Hodnocení průběhu vzdělávání vychází z hospitační činnosti jak v hodinách teoretické, tak i praktické výuky. Hospitované hodiny byly organizačně a pedagogicky velmi dobře zvládnuté, žákyně byly průběžně motivovány k zapojení do výuky. Výklad často spontánně přecházel ve skupinovou práci, menší počet žákyň ve třídách umožňoval individuální podporu. Učivo bylo předkládáno srozumitelně s dostatkem prostoru na získávání nových poznatků i procvičování a upevňování učiva, výuka byla vhodně doplňována učebními pomůckami, důraz byl kladen na propojení učiva s reálnými životními situacemi. Požadavky na žákyně byly přiměřené, v hodinách odborného výcviku vyučující důsledně dbali na upevňování pracovních návyků. Pravidelnou zpětnou vazbou bylo prověřováno, zda bylo učivo pochopeno, v některých hodinách byly žákyně vedeny k sebehodnocení a vzájemnému hodnocení. Kromě odborných kompetencí byly ve výuce rozvíjeny také požadované klíčové kompetence žáků, a to především kompetence komunikativní, sociální a kompetence k řešení problémů. Výuka je doplňována exkurzemi, přednáškami či sportovními aktivitami. Součástí estetické výchovy jsou pravidelné, tematicky zaměřené návštěvy městské knihovny, které vedou u dívek k posilování rozvoje čtenářské gramotnosti. V hospitovaných hodinách pedagogové uplatňovali dovednosti získané při dalším vzdělávání.

Z inspekční činnosti v mimoškolních činnostech a z rozhovorů s vychovateli vyplývá, že zvládnout jednání dívek umístěných v tomto zařízení je velmi náročné. Jejich i běžná komunikace je často vedena agresivní formou s nízkým respektem vůči druhým osobám. Vychovatelé k nim přistupují s vhodnou tolerancí někdy i těžko přijatelných projevů dívek za účelem zabránit či zmírnit stupňování jejich negativních emocí, což se jim daří. Při rozhovorech dívky sdělily, že s nimi zaměstnanci školského zařízení jednájí korektně. Možnost kontaktovat blízké osoby mohou prakticky denně, odpoledne mají volně dostupný vlastní mobilní telefon nebo společný počítač, kde je přístup i na sociální síť. V případě, že mají nějaké potíže nebo potřebují cokoli řešit, obrazejí se především na skupinové vychovatele, kteří jsou zároveň klíčovými pracovníky dívek (evidováni jsou v programech rozvoje osobnosti dítěte, kde je také stanovena jejich role), dále pak na etopeda a ředitele zařízení. Se způsobem řešení jsou dívky seznámeny na denním hodnocení výchovné

skupiny. Kapesné je dívkám vypláceno v měsíčním intervalu, v horní hranici určené vnitřním řádem.

Odpolední aktivity jsou postavené na možnosti volby, kdy je akcentován především individuální přístup (hledání potřeb a motivace u jednotlivých dívek) a poskytování možnosti volby, za niž však dívky musí nést odpovědnost. Dívky mají na výběr z poměrně velkého množství kvalitních volnočasových aktivit (sporty, rukodělné a výtvarné činnosti), případně si mohou zvolit i neúčast. Tato volba s sebou přináší nevýhodu v podobě nižšího bodového ohodnocení. Samostatná příprava stravy probíhá pouze nahodile, po domluvě s vychovateli. V rámci podpory samostatnosti a přiblížení se běžnému fungování rodiny není podporována pravidelná příprava pokrmů ve výchovných skupinách a veškeré činnosti s tím související – plánování jídelníčku, nákup potravin, vaření, stolování.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Hodnoticí systém je jasný, motivační, dívky ho respektují a orientují se v něm. Na bodovém hodnocení (systém získávání kreditů) je závislá i možnost čerpání výhod včetně samostatných vycházek. V případě přestupků vůči vnitřnímu řádu zařízení jsou dívky omezovány v čerpání výhod, nebo prostřednictvím opatření ve výchově jsou jim odňaty některé výhody (atraktivní činnost, trávení času mimo zařízení apod.). Opatření dívky ve většině vnímaly jako oprávněné a přiměřené.

Etoped má praktické zkušenosti, které účinně uplatňuje směrem k dalšímu rozvoji dívek. Je otevřený vůči hledání individuálních řešení, zaměřuje se na naplňování dlouhodobých cílů. Etoped se podílí na pravidelném vzdělávání dívek, pracuje s nimi individuálně (pohovory, řešení náročných situací, řešení organizačních a procesních záležitostí). S dívkami se setkává i během dopoledne, buď je sám oslovuje, nebo se na něj dívky obracují s žádostí o rozhovor. Jejich žádostem pak obvykle vyhovějí tentýž den a snaží se o vyřešení situace. Oslovuje rovněž i rodinné příslušníky, obvykle se snaží získat je ke spolupráci a podpoře dívek, se záměrem návratu dívek do rodinného prostředí.

Psycholožka pracuje s dívkami výhradně individuálně, spolupráci nechává na dobrovolnosti a přání dívek, sama je plánovaně neoslovuje, ani se nepodílí na příjmu dívek do zařízení. Založila e-mailovou adresu, jejíž prostřednictvím se na ni dívky mohou obracet se svými problémy, ale tuto formu kontaktu dívky zatím nevyužívají. Skupinové odborné činnosti neorganizuje ani se na nich odborně nepodílí. Některá děvčata doprovází na lékařská, zejména psychiatrická vyšetření. S rodinami dívek se aktivně nekontaktuje ani s nimi nespolupracuje. Malé je i zapojení do více odborných činností, jako např. do vstupního rozhovoru při příjmu nové dívky, do individuálního působení na dívku po útěku, raptu či jiném incidentu, nebo její zapojení do skupinových aktivit. Málo aktivní je i její zapojení do odborných kurzů k práci s dospívajícími (např. expresivní techniky, relaxační metody apod.).

Velice dobře fungují pravidelné týdenní porady pedagogů, při kterých se podrobně analyzuje charakteristika jednotlivých dívek, dění ve skupinách, řeší se aktuální otázky zařízení a všichni společně hledají vhodné cesty k dosažení cílů vytyčených v programech rozvoje osobnosti. Zařízení je má vypracované, ale hlavně oblast krátkodobých cílů není zcela dostatečně implementována v praxi. V zařízení chybí pravidelná komunitní setkání a pro dívky povinné terapeutické skupinové aktivity, které by mohly vést jak k reflexi aktuálních témat ve skupinách, tak k řešení společných či individuálních problémů dívek, k vzájemně slušnému chování a projevování emocí vhodnou formou. Ve školském zařízení je personální zabezpečení denních služeb vychovatelů a nočních služeb asistentů pedagoga nedostatečné.

Hodnocení a klasifikace žákyň školy jsou prováděny v souladu s pravidly pro hodnocení výsledků vzdělávání, která jsou součástí školního řádu. Individuální i celkové výsledky vzdělávání žákyň jsou vyhodnocovány pravidelně na jednáních pedagogické rady a každý měsíc jsou zpracovávány podrobné reedukační zápisy o každé žákyni. Výsledky vzdělávání prezentuje škola ve výroční zprávě. Na průběhu i výsledcích vzdělávání se značně odráží průběžné příchody a odchody dívek do vzdělávání v návaznosti na pobyt v zařízení. Vysoká neomluvená absence některých žákyň je důsledkem útěku ze zařízení nebo nenávratu z dovolenky a je klasifikována sníženým stupněm hodnocení chování. Žákyně mají malý zájem o vzdělávání, chybí jim pracovní návyky, proto často předčasně ukončí studium. Žákyně se aktivně zapojují do řady činností, které doplňují výuku a do akcí spojených s prezentací školy a školského zařízení.

Závěry

Hodnocení vývoje

- Bylo zřízeno středisko výchovné péče.
- Byla novelizována pravidla hodnocení dívek, která se tak stala jednotnými a přehlednými pro všechny výchovné skupiny.
- Zlepšilo se ubytování a rozšířily se sportovní a rekreační možnosti dívek.
- Zvýšily se možnosti volnočasových aktivit mimo školské zařízení.

Silné stránky

- Školské zařízení má nastavená funkční pravidla k organizování své činnosti, která jsou jasná a dívky je znají.
- Učitelé se aktivně a systematicky vzdělávají a získané poznatky využívají.

Slabé stránky

- Školské zařízení má zpracovány programy rozvoje osobnosti, ale práce hlavně s krátkodobými cíli není dostatečně implementována do týdenních programů a činností dívek.
- Školské zařízení cíleně neutváří sociální vztahy v rámci celého zařízení (komunitní systém celého zařízení) a tím dostatečně nepodporuje navazování přátelských vztahů a předcházení vzniku jakýchkoli forem izolace.
- Školské zařízení dívkám neumožňuje pravidelnou přípravu jídla v jednotlivých skupinách, včetně plánování jídelníčku, nákupu potravin, vaření nebo stolování a tím dostatečně nepodporuje přípravu na samostatný život.
- Chybí samostatné prostory pro výuku praní a žehlení.

Doporučení pro zlepšení činnosti školského zařízení

- Začlenit krátkodobé cíle, které jsou vytýčené v programech rozvoje osobnosti, do týdenních programů a činností dívek.
- Zavést a efektivně využívat komunitní systém pod vedením odborného pedagoga (psycholog, etoped, psychoterapeut).
- Umožnit pravidelnou přípravu stravy v jednotlivých skupinách, a to včetně plánování jídelníčku, nákupu potravin, vaření a stolování.
- Věnovat se dívkám systematicky v souladu s jejich individuálními potřebami a zajistit průběžnou kontrolu zaměstnanců vedením školského zařízení.
- Zlepšit prostory pro praktickou výuku.

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá řediteli školského zařízení ve lhůtě do 30 dnů přijmout opatření ke zjištěným nedostatkům a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jak byly nedostatky odstraněny a jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Jihočeský inspektorát, Dukelská 23, 370 01 České Budějovice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu csi.c@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Změna zřizovací listiny Výchovného ústavu, střední školy a školní jídelny, Jindřichův Hradec, Gymnazijní 118, ze dne 29. 8. 2015 vydaná Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy č. j. MSMT 30160/2015-1
2. Jmenovací dekret ředitele Výchovného ústavu, střední školy a školní jídelny, Jindřichův Hradec, Gymnazijní 118, vydaný dne 12. 7. 2012 č. j. MSMT 30 054/2012-25 s účinností od 1. 8. 2012
3. Rozhodnutí o zápisu změny v údajích vedených v rejstříku škol a školských zařízení vydané Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy dne 30. 11. 2015 č. j. MSMT - 42791/2015-3 s účinností od 1. 12. 2015
4. Osobní dokumentace dětí s osobními čísly 1725, 1706, 1663, 1722, 1733, 1703, 1692, 1734, 1721, 1724, 1729, 1738, 1728, 1737, 1712, 1732, 1726, 1718, 1727, 1665, 1736, 1735, 1731, 1720, včetně opatření ve výchově a programů rozvoje osobnosti
5. Výroční zpráva za školní rok 2015/2016
6. Roční plán výchovně vzdělávací činnosti na školní rok 2016/2017
7. Zápisy z pedagogických rad od 1. 9. 2016
8. Týdenní programy výchovně vzdělávací činnosti od září 2016
9. Kniha ostatních návštěv vedená od února 2015
10. Kniha úředních návštěv vedená od února 2015
11. Kniha denní evidence zařízení vedená od září 2016
12. Plán kontrolní a hospitační činnosti ze dne 30. 8. 2016
13. Školní vzdělávací program školského zařízení Výchovný ústav Jindřichův Hradec, Gymnazijní 118 ze dne 2. 9. 2013
14. Koncept střediska výchovné péče ze dne 8. 10. 2015
15. Metodický koncept ústavu ze dne 1. 9. 2015
16. Školní vzdělávací program pro obor 69-54- E/01 Provozní služby platný od 1. 9. 2016
17. Školní řád s platností od 30. 11. 2016
18. Vnitřní řád výchovného ústavu platný od 1. 9. 2016
19. Školní vzdělávací program pro výchovný ústav „Snažíme se“ platný od 1. 1. 2016
20. Dokumentace k bezpečnosti a ochraně zdraví
21. Doklady související s kontrolou školní jídelny
22. Ekonomická dokumentace školy za roky 2014 a 2015
23. Doklady o odborné kvalifikaci všech pedagogických pracovníků
24. Psychologické posudky všech pedagogických pracovníků
25. Výpisy z evidence rejstříku trestů všech zaměstnanců

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školského zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na výše uvedenou adresu, a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Jiří Holomek, školní inspektor	Jiří Holomek v. r.
Mgr. Renata Pechoušková, školní inspektorka	Renata Pechoušková v. r.
Mgr. Renáta Tvrdíková, školní inspektorka	Renáta Tvrdíková v. r.
Bc. Ladislava Svatošová, kontrolní pracovnice	Ladislava Svatošová v. r.
Bc. Jiřina Svobodová, kontrolní pracovnice	Jiřina Svobodová v. r.
Mgr. Iveta Sovová, přizvaná osoba – psycholog	Iveta Sovová v. r.
Mgr. Helena Štěrbová, přizvaná osoba – odborník na institucionální vzdělávání	Helena Štěrbová v. r.

V Českých Budějovicích 19. 1. 2017

Datum a podpis ředitele školského zařízení potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Pavel Vítkovský, ředitel školského zařízení	Pavel Vítkovský v. r.

V Jindřichově Hradci 27. 1. 2017